05/04/2024

Πάμε…κατηχητικό; Ο Σταυρός: Το καμάρι μας και η ευθύνη μας – Του Ηλία Λιαμή

/ Γνώμες

- Γράφει ο Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού

Πάμε…κατηχητικό; Ο Σταυρός: Το καμάρι μας και η ευθύνη μας

ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ-ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ

-Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΣ, ΣΗΜΑΔΙ ΑΦΟΣΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ ΝΑ ΖΗΣΟΥΜΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

-Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΟΥ ΦΟΡΑΜΕ ΜΑΣ ΘΥΜΙΖΕΙ ΠΑΝΤΑ ΠΩΣ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΑΓΑΠΗ ΜΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ.

-ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΤΑΥΡΟ ΜΑΣ,

-ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

-ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ ΕΤΟΙΜΟΙ ΝΑ ΜΟΙΡΑΣΤΟΥΜΕ

-ΖΗΤΑΜΕ ΜΕ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ

ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

-Ο βαφτιστικός Σταυρός.

ΛΙΓΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Αγαπηνμένε μου κατηητή

Αγαπημένη μου κατηχήτρια,

Ο Σταυρός είναι το θέμα και του σημερινού μαθήματος. Αν και ορισμένα σημεία του στην πραγματικότητα επαναλαμβάνονται, ας μην θεωρήσεις περιττή αυτή την επανάληψη. Η επίγνωση και η ευσέβεια, οι οποίες πρέπει να συνοδεύουν αυτή την ευλογημένη ενέργεια –να κάνω το σταυρό μου- αποτελεί μια πολύτιμη παρακαταθήκη, η οποία μπορεί και πρέπει να διαρκέσει μια ολόκληρη ζωή. Προσωπικά, δε σου κρύβω, πως πάντα βλέπω με πολύ συγκίνηση τον τρόπο, με τον οποίον κάνουν το Σταυρό τους οι ορθόδοξοι αδελφοί μας από τις Σλαβικές χώρες, και μάλιστα από την μικρή τους ηλικία. Το χέρι κινείται από τον ώμο, ενώ κίνηση τελειώνει ακριβώς πάνω στον αριστερό ώμο. Παρατηρώ μάλιστα, πως συνοδεύουν την κίνηση αυτή και από μια μικρή υπόκλιση. Η σύγκριση με τις αντίστοιχες συνήθειες των νεοελλήνων δε μας τιμά ιδιαίτερα. Μπορεί να ακούγεται λίγο αυθαίρετο, διατηρώ όμως την πεποίθηση, πως ο τρόπος που κάνουμε τον σταυρό μας αναδεικνύει τη θέση που κατέχει η πίστη μας στην καθημερινή μας πράξη.

Όπως είπαμε και από την περασμένη φορά, στο μάθημα αυτό, ας προσπαθήσουμε να επιμείνουμε λίγο περισσότερο στην σημασία του Σταυρού στην καθημερινή ζωή ενός χριστιανού. Καθώς μάλιστα, όλο και περισσότερο εισερχόμαστε σε εποχές απόλυτης σχετικότητας του σωστού και του λάθους, του ηθικού και του ανήθικου, αλλά και σε καιρούς πανσπερμίας αρχών και αξιών -πολλές φορές πλήρως αντιφατικών μεταξύ τους-, ο κάθε άνθρωπος, μέρα με την ημέρα, όλο και με περισσότερη αγωνία, θα αναζητά σταθερές για να μετρήσει και να ερμηνεύσει τα γεγονότα, τις επιλογές και τις πράξεις του. Αποχαιρετούμε την εποχή, όπου το σύνολο της κοινωνίας –τουλάχιστον της ελληνικής- είχε απορροφήσει αξίες, διαμορφωμένες από μια μακραίωνη συνύπαρξη Ελληνισμού και χριστιανισμού, έστω και αν η Ελληνορθόδοξη προέλευση τους δεν αναφερόταν, σκοπίμως ή όχι.

Πολλά πράγματα πλέον φαίνεται να ξεκινούν από την αρχή, από τη ρίζα. Και στη ρίζα των επιλογών και του ήθους του κάθε ανθρώπου, που θέλει να πορευθεί στα βήματα της γλυκύτερης ύπαρξης, που πέρασε ποτέ από τη γη μας, στα βήματα του Χριστού μας, βρίσκεται ο Σταυρός Του. Ο ίδιος Σταυρός, με τον οποίον ο ιερέας μας σφράγισε την ώρα της βαπτίσεώς μας, δεν υποδηλώνει την αποδοχή μιας διδασκαλίας, αλλά την ένταξη σε μια γενεά άλλης ματιάς και άλλου ήθους. Πρόκειται για τη γενιά της Παναγίας και των αγίων, που κρατάει εδώ και δυο χιλιάδες χρόνια, τη γενιά που ανέφερε η ίδια η Υπεραγία Θεοτόκος, όταν επισκέφτηκες σε όραμα τον άγιο Σεραφείμ του Σάρωφ.

Ο Σταυρός που φοράμε –και πρέπει πάντα να τον φοράμε- μας τοποθετεί στην ίδια παράταξη με τον Χριστό, σε έναν αγώνα, όχι απλώς εναντίον ορατών αντιπάλων, αλλά εναντίον των κοσμοκρατόρων δυνάμεων του κόσμου τούτου (Εφ. 6:12), δυνάμεων σκληροκαρδίας, βίας, εγωπάθειας και μίσους.

Εντασσόμαστε στα μωρά και αδύναμα για τον κόσμο (Α΄ Κορ. 1:27), τα οποία καλούνται να άρουν και να γιατρέψουν, πέρα από τα δικά τους βάρη, βάρη ξένα, όπως ο Χριστός φορτώθηκε στον Γολγοθά όλη την ανθρώπινη αποτυχία.

Συστρατευόμαστε μαζί του, στο χτίσιμο ενός οράματος, μιας βασιλείας, που την κυβερνά η αγάπη και η ζωή, που δεν γνωρίζει θάνατο.

Πόσα και πόσα ακόμη δεν έχει να συμπληρώσει κανείς!

Και καθώς τα τατουάζ έχουν γίνει της μόδας, ας αντιδιαστέλλουμε την ανάγκη που έχουν ο άνθρωποι, έστω και μ΄ αυτόν τον κακό τρόπο, να φανερώσουν την αφοσίωσή τους για ένα πρόσωπο ή μια ιδέα που τους εκπροσωπεί, με την ύπαρξη του Σταυρού, κρεμασμένου στο λαιμό μας, δείγμα αγάπης προς το πρόσωπο, τα λόγια, αλλά κυρίως προς το παράδειγμα του Χριστού μας.

Να λοιπό μια πρώτη κεντρική ιδέα:

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΣ, ΣΗΜΑΔΙ ΑΦΟΣΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ ΝΑ ΖΗΣΟΥΜΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Σημασία έχει να νιώσουν τα παιδιά μας σε τι ποιότητα ζωής τα καλεί ο Χριστός και ο Σταυρός Του, τον οποίον φορούν. Γι΄ αυτό και θα πρότεινα να τον πάρουν στα χεράκια τους και για λίγο να συγκεντρώσουν επάνω του την προσοχή τους.

Γιατί παιδιά μου να φοράμε αυτόν τον Σταυρό;
…Διότι πιστεύουμε στον Χριστό.
Μόνο;
…Θυμόμαστε τη θυσία Του.
Πολύ σωστά ! Άλλο;
…
Για ακούστε ένα χωρίο: «ει τις θέλει οπίσω μου έρχεσθαι αρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού καθ΄ ημέραν και ακολουθείτω μοι» (Λκ.9:23). Για να σας το πω και σε ποιο απλή γλώσσα:
«Όποιος θέλει να με ακολουθήσει, ας απαρνηθεί τον εγωισμό του και ας σηκώσει το σταυρό του και ας με ακολουθήσει». Το καταλάβατε;

…μαλιστα!
Βλέπετε λοιπόν; Σταυρός, πρώτ΄ απ΄ όλα σημαίνει «δε βάζω διαρκώς το ‘θέλω’ μου πρώτο». Είναι εύκολο;
…Όχι πάντα

Γι΄ αυτό και ο λαός μας λέει για κάτι δύσκολο «αυτό είναι Σταυρός». Τι άλλο δύσκολο πράγμα μπορείτε να μου πείτε, που είναι «Σταυρός»;
…Κάποιος να έχει έναν άρρωστο μέσα στο σπίτι του και να τον περιποιείται…άλλος να έχει μια δυσκολία οικονομική και να πρέπει να βοηθήσει την οικογένειά του…
Πολύ σωστά! Βλέπετε πως η αγάπη περνάει πολλές φορές μέσα από μεγάλες δυσκολίες. Μπορεί και να κινδυνεύει να σβήσει. Τη στιγμή εκείνη, μήπως δεν είμαστε μόνοι; Ποιος μπορεί να μας καταλάβει, γιατί κι Εκείνου η ζωή υπήρξε θυσία;
….ο Χριστός!
Σωστά! Δεν είναι όμως ένα απλός άνθρωπος. Είναι Θεός. άρα, όχι μόνο μας καταλαβαίνει αλλά μπορεί και να…
…μας βοηθήσει…μας στηρίξει…
Ωραία! Αφού λοιπό δεχόμαστε από Εκείνον τόση βοήθεια, τι είναι σωστό και δίκαιο να αισθανόμαστε;
…ευχαριστία…ευγνωμοσύνη
Κι αν θέλουμε πράγματι να του μοιάσουμε και να κάνουμε άλλους να αισθανθούν όπως εμείς, τι μένει ακόμη;
…κι εμείς να γίνουμε συμπονετικοί και πρόθυμοι να στηρίξουμε άλλους.
Πως;
…με τον καλό λόγο μας.
-Μόνο;

– …με πράξεις.

– Μέχρι πού να φτάσουν οι πράξεις μας.

– …μέχρι τη θυσία.

Δεν είναι ανάγκη να πάρεις τοις μετρητοίς τον διάλογο αυτό. Είναι μια από τις πολλές εκδοχές. Σημασία έχει να συνδυαστεί το σχήμα του Σταυρού με την αγάπη και τη θυσία. Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά, πως ο Σταυρός που φορούν τους καλεί διαρκώς σε ένα δρόμο. Δρόμο μίμησης θυσιαστικής αγάπης.

Να λοιπό και μια δεύτερη κεντρική ιδέα:

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΟΥ ΦΟΡΑΜΕ ΜΑΣ ΘΥΜΙΖΕΙ ΠΑΝΤΑ ΠΩΣ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΑΓΑΠΗ ΜΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ.

Και για να κλείσω το θέμα, μοιράζομαι μαζί σου μια ανάμνηση μου: Γέροντας γλυκός, εδώ, στα περίχωρα της Αττικής, έλεγε: «Ο Σταυρός πάντα από μέσα. Δεν είναι αντικείμενο επίδειξης. Ένας απλός χριστιανικός Σταυρός (υπάρχουν και άλλοι) να ακουμπάει το δέρμα μας, να ακουμπάει το σώμα μας, να τον νιώθουμε πάντα κοντά στην καρδιά μας».

Με όλη αυτή τη συζήτηση, ή και με ένα μέρος της μόνο, θα γίνει ευκολότερο να προσεγγίσουμε και τον στόχο του σημερινού μαθήματος.

Το μάθημα μπορεί να διαβαστεί πάλι δραματοποιημένο.

Τα παιδιά μπορούν να συμπληρώσουν δικές τους περιπτώσεις.

Όταν ολοκληρωθεί, είναι σημαντικό να επισημάνουμε την κοινή ουσία, πίσω από τις επιμέρους περιπτώσεις. Τι συνδέει τον σταυρό πριν το φαγητό με τον σταυρό που κάνουμε …πριν από ένα διαγώνισμα;

-Νομίζω πως πάντα, πριν από το αίτημα, πρέπει να προηγείται το αίσθημα της ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ. Όλοι είμαστε σπάταλοι στα αιτήματα και τσιγκούνηδες στην ευχαριστία. Θα πρότεινα λοιπόν να συμβουλέψουμε τα παιδιά,

-Πρώτα να ευχαριστούν τον Θεό που είναι γερά και που έχουν τα λίγα ή α πολλά.

-Μετά, με το Σταυρό, να διαβεβαιώνουν τον Θεό πως είναι έτοιμα, τα λίγα ή τα πολλά, να τα μοιραστούν με τους άλλους.

-Και τελευταία, να ζητούν το οτιδήποτε...βοήθεια, ενίσχυση, παροχή, με ταπείνωση και μπιστοσύνη στην πρόνοιά Του για μας, σημειώνοντας, πως ο Θεός μπορεί να δώσει, μπορεί και να μη δώσει, πάντα όμως ξέρει καλύτερα από μας το συμφέρον, πρώτα της ψυχής μας.

Ας τα συνοψίσουμε λοιπό σε ένα τρίπτυχο:

ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΤΑΥΡΟ ΜΑΣ,

ΠΡΩΤΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ,

ΜΕΤΑ ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ ΕΤΟΙΜΟΙ ΝΑ ΜΟΙΡΑΣΤΟΥΜΕ

ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΖΗΤΑΜΕ ΜΕ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ

Θέλετε, παιδιά, να διαλέξουμε περιπτώσεις που κάνουμε τον Σταυρό μας;
...πριν από μια προσπάθεια.
Ωραία! Πρώτα,
...Θεέ μου σ΄ ευχαριστώ που έχω γερό το μυαλό και το κορμί μου.
Μετά,
...Θεέ μου, ό,τι πετύχω, να γίνω έτοιμος να το μοιραστώ και λίγο να βοηθήσω τη ζωή του διπλανού μου.
Τέλος,
...Κύριε, βοήθα με να πετύχω αυτό που τώρα ξεκινάω.
Το σημερινό μας μάθημα είναι γεμάτο περιπτώσεις. Οι αναλογίες αυτού του τριπτύχου μπορεί και να διαφέρουν. Για παράδειγμα, στον Σταυρό πριν το φαγητό, υπερτερεί η ευχαριστία, ενώ πριν από μια προσπάθεια, το αίτημα. Αφορμή ακόμη και για ένα παιχνίδι κρίσεως.

Το τέλος του σημερινού μαθήματος αναφέρει ξανά το συμβολισμό των κινήσεως. Νομίζω, πως, έστω και σύντομα, αξίζει να τα επαναλάβουμε, κάνοντας όλοι με ευλάβεια και προσοχή το σημείο του Σταυρού.

Και κάτι ακόμη: Πολλές οι περιπτώσεις που κάνουμε το Σταυρό μας. Αναφέρονται πολλές, υπάρχουν κι άλλες τόσες. Και μάλιστα τα παιδιά μπορούν συμπληρώσουν αυτόν τον κατάλογο. Προσοχή όμως! Όχι στην κατάχρηση, όχι στην επιπόλαιη χρήση. Το ζητούμενο δεν είναι τα παιδιά να σταυροκοπιούνται για ... «ψύλλου

πήδημα». Πρέπει πάση θυσία να διατηρηθεί ο σεβασμός και η ιερότητα συμβόλων και κινήσεων. Ο φόβος Θεού, με την έννοια του σεβασμού, πρέπει πάντα να διαποτίζει τις κινήσεις μας εντός και εκτός ναού.

Εδώ ολοκληρώνεται το βασικό θέμα του Σταυρού στη ζωή των παιδιών. Σε κάθε ευκαιρία όμως δεν παραλείπουμε να υπενθυμίζουμε τα βασικά σημεία της συζήτησης, στα δυο μαθήματα που προηγήθηκαν.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

-Πολλές φορές, βλέπουμε να φορούν σταυρό διάσημοι αστέρες, εντός και εκτός σκηνής. Το γεγονός αυτό δίνει μια ωραία αφορμή για συζήτηση. Αρκεί ένας Σταυρός ή η δήλωση πως «είμαι χριστιανός» να μας κάνει να εμπιστευτούμε κάποιον; Ευκαιρία για εισαγωγή στο θέμα των αιρέσεων, πάντα με δεδομένη την ηλικία των ακροατών μας.

-Υπάρχουν περιπτώσεις, που στην τάξη θα παρουσιαστεί ένα παιδί, φορώντας ένα σύμβολο, είτε εξώφθαλμα αντιχριστιανικό, είτε με υπαινιγμό. Με διακριτικότητα, ευγένεια και σεβασμό στην επιλογή του, ας του δώσουμε να καταλάβει, πρώτα τι κρύβεται πίσω από ένα σύμβολο ή ένα μήνυμα γραμμένο πάνω σ΄ ένα T-shirt, αλλά και γενικότερα, τον κίνδυνο να υποτιμήσουμε ως απλώς διακοσμητικό κάτι, που μας εξοικειώνει σιγά-σιγά με χώρους και ιδέες βλαβερές και επικίνδυνες. Προτείνω να εξετάσουμε με προσοχή, αν μια τέτοια συζήτηση πρέπει να παραγαμτοποιηθεό δημοσίως. Εσύ θα κρίνεις.

Πηγή: pemptousia.gr